

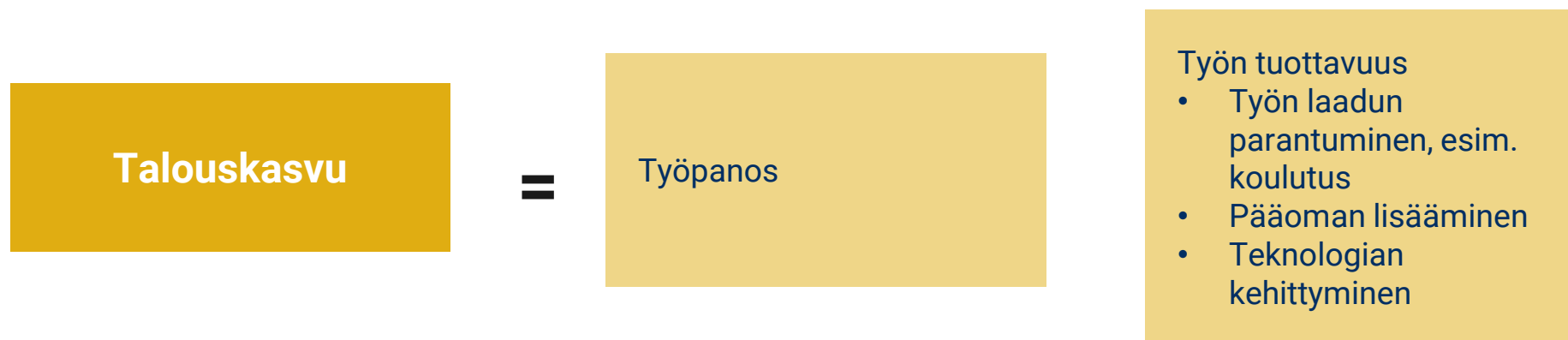

Maakuntafoorumi: Väki vähenee – karkaavatko toisen asteen koulutuspalvelut? Faktat pöytään

Minna Punakallio

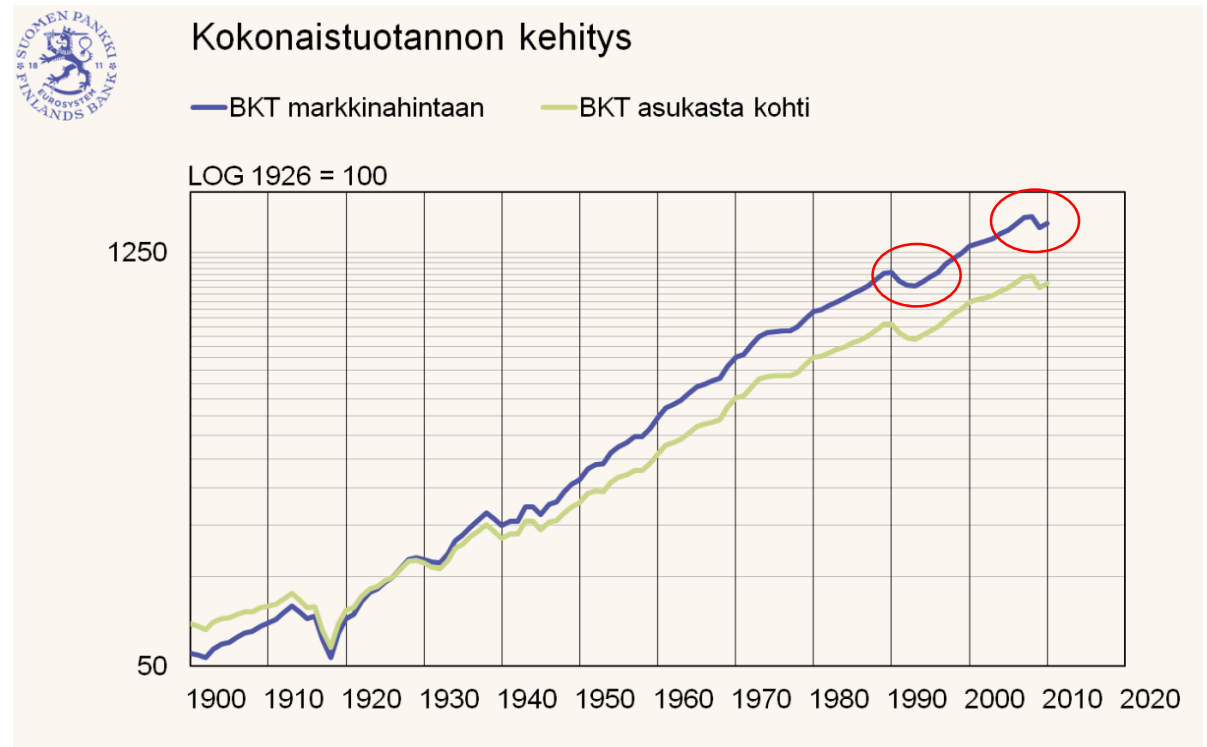
357; 5%

Suomen tie köyhästä ja sairaasta rikkaaksi ja terveeksi voidaan ymmärtää vain tarkastelemalla pitkän aikavälin kasvua ja vertaamalla sitä muihin maihin. Sama pätee tulevaisuuteen.

- Talouskasvua mitataan tyypillisesti henkeä kohden lasketulla bruttokansantuotteen määrän reaalisella muutoksella
- Kansantuote tarkoittaa taloudellista toimeliaisuutta
- Kansakunnan vauraus ei ole kansalaisten hyvinvoinnin este. Köyhyys sitä vastoin voi olla.

Taloudellinen hyvinvointimme on nykyisin tasolla, josta ei vielä muutama vuosi sitten uskallettu edes uneksia. Menestys on kuitenkin aina ansaittava uudelleen. Talouksien kasvuvauhdit eivät ole kiveen hakattuja.

Miltä tuleva talouskehitys näyttää?

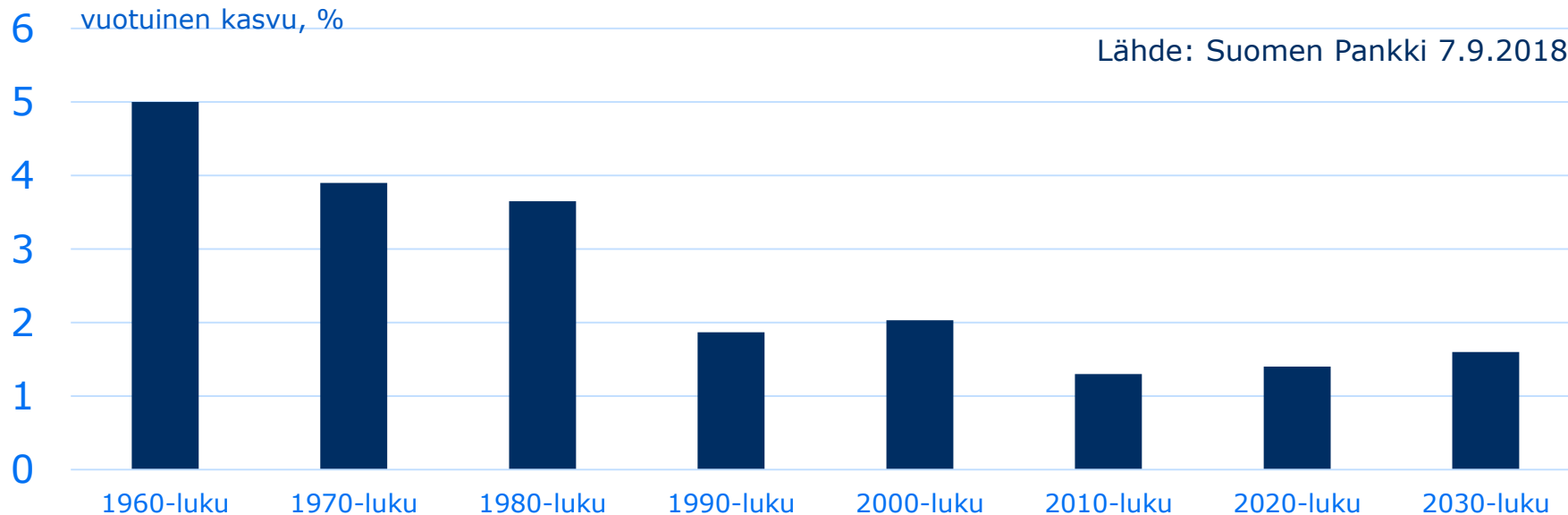
 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Kansantalouden ennustelukuja vuodelle 2019

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2018/2019	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotaso- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
PT	syyskuu	2,3	7,4	2,5	1,4
Handelsbanken	marraskuu	1,8	7,2	2,3	1,5
OECD	marraskuu	1,8	6,9	..	..
Suomen Pankki	joulukuu	1,9	7,2	2,4	1,3
Hypo	tammikuu	1,5	7,0	2,5	1,5
OP	tammikuu	1,6	6,5	2,5	1,4
Nordea	tammikuu	1,5	6,5	2,5	1,2
Euroopan komissio	helmikuu	1,9	7,2 (marras)	..	..
S-Pankki	maaliskuu	1,6	6,7	2,3	1,3
Aktia	maaliskuu	1,7	6,5	..	1,5
PTT	maaliskuu	1,5	6,0	2,3	1,2
ETLA	maaliskuu	1,4	6,7	2,2	1,2
Danske Bank	maaliskuu	1,7	6,5	2,5	1,3
VM	maaliskuu	1,7	6,3	2,8	1,2

Suomen Pankin pitkän aikavälin kasvuarvio ennakoi hidasta talouskasvua 2026-2040

- Talouskasvu keskimäärin noin 1,5 prosenttia (ennuste syksyllä 2018)
 - Taantuma nakersi kasvuedellytyksiä
 - Kasvua hidastaa väestön ikääntyminen, talouden palveluvaltaistuminen, hidas pääomakannan kasvu ja kokonaistuottavuuden kasvun hidastuminen
 - Taustaoletuksina mm. Tilastokeskuksen vuoden 2015 väestöennuste

Myös valtiovarainministeriö on arvioinut pitkän aikavälin näkymiä

Taulukko 30. Kestävyysslaskelman oletukset

	Oletukset, prosenttia					
	2023**	2030**	2040*	2050**	2060**	2070**
Työn tuottavuuden kasvu	1,1	1,0	1,4	1,5	1,5	1,5
BKT:n kasvu	0,7	0,6	1,3	1,3	1,3	1,2
Työvoimaosuudet						
Miehet (15–64-vuotiaat)	79,6	78,6	78,6	79,1	79,8	80,6
Naiset (15–64-vuotiaat)	77,1	75,9	76,0	76,6	77,3	77,8
Kaikki (15–64-vuotiaat)	78,5	77,3	77,3	77,9	78,6	79,2
Työttömyysaste	6,1	7,1	7,4	7,6	7,9	7,8
Vanhushuoltosuhte ¹	38,3	43,3	45,6	49,2	54,7	59,8
Inflaatio	1,8	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Julkisen velan reaalikorko	-0,2	1,2	2,0	2,0	2,0	2,0
Työeläkevarojen reaalituotto	2,4	3,1	3,5	3,5	3,5	3,5

1) 65 vuotta täyttäneen väestön suhde 15-64 vuotiaaseen väestöön, %

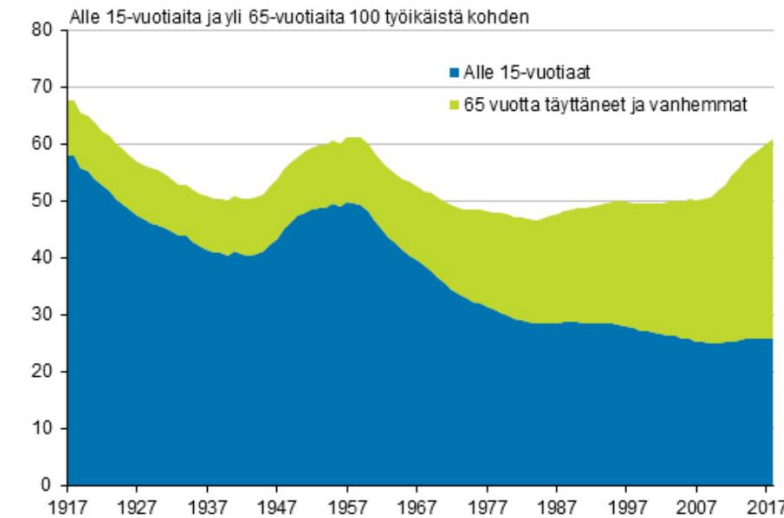
Lähde: Tilastokeskus, VM

Julkisen talouden tilaan kohdistuu pitkällä aikavälillä useita paineita.

Kestävyysvaje noin 4 prosenttia suhteessa BKT:hen.

- Väestön ikääntyminen: eläkkeet ja hoivamenot
- Suunnitteilla olevat puolustushankinnat
- Suunnitteilla olevat väylähankkeet
- Korjaustarpeet liittyen julkisiin rakennuksiin, liikenneväyliin, kunnallistekniikkaan
- Rakenteellinen työttömyys on jäänyt korkealle tasolle
- Ilmastomuutos

Väestöllinen huoltosuhde 1917–2018

Miltä kuntatalous näyttää?

**Kuntatalousohjelma 2020–2023,
Kevät 2019**

Valtiovarainministeriön julkaisuja – 2019:30

Lähde: Kuntatalousohjelma, kevät 2019

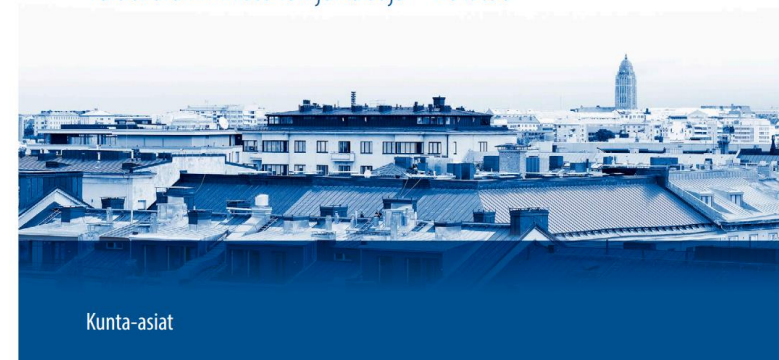
Kuntatalousohjelman nostot vaalikeväänä 2019

- Kuntatalous heikkeni selvästi vuonna 2018, kuntatalous ei saavuta hallituksen sille asettamaa rahoitusasematavoitetta
- Viime vuosina veroprosenttien nousu hidastunut ja valtionosuudet laskeneet. Valtionosuuksista jo viidennes verotulojen kompensatioita. Kuntien kokonaismenoissa oman työn osuus laskenut. Investoinnit kasvussa.
- Väestö- ja ikärakenteen muutos kasvattaa peruspalveluiden kysyntää keskimäärin 0,5 prosenttiyksikköä. Eri tehtävissä palvelutarve kehittyy eri tavalla.
- Väestökehitys ja siitä seuraava kuntien eriytyminen haastavat kuntataloutta
- Ilman uusia toimenpiteitä kuntataloudessa on tulojen ja menojen kasvava epätasapaino

Kuntatalousohjelma 2020–2023, Kevät 2019

Valtiovarainministeriön julkaisuja – 2019:30

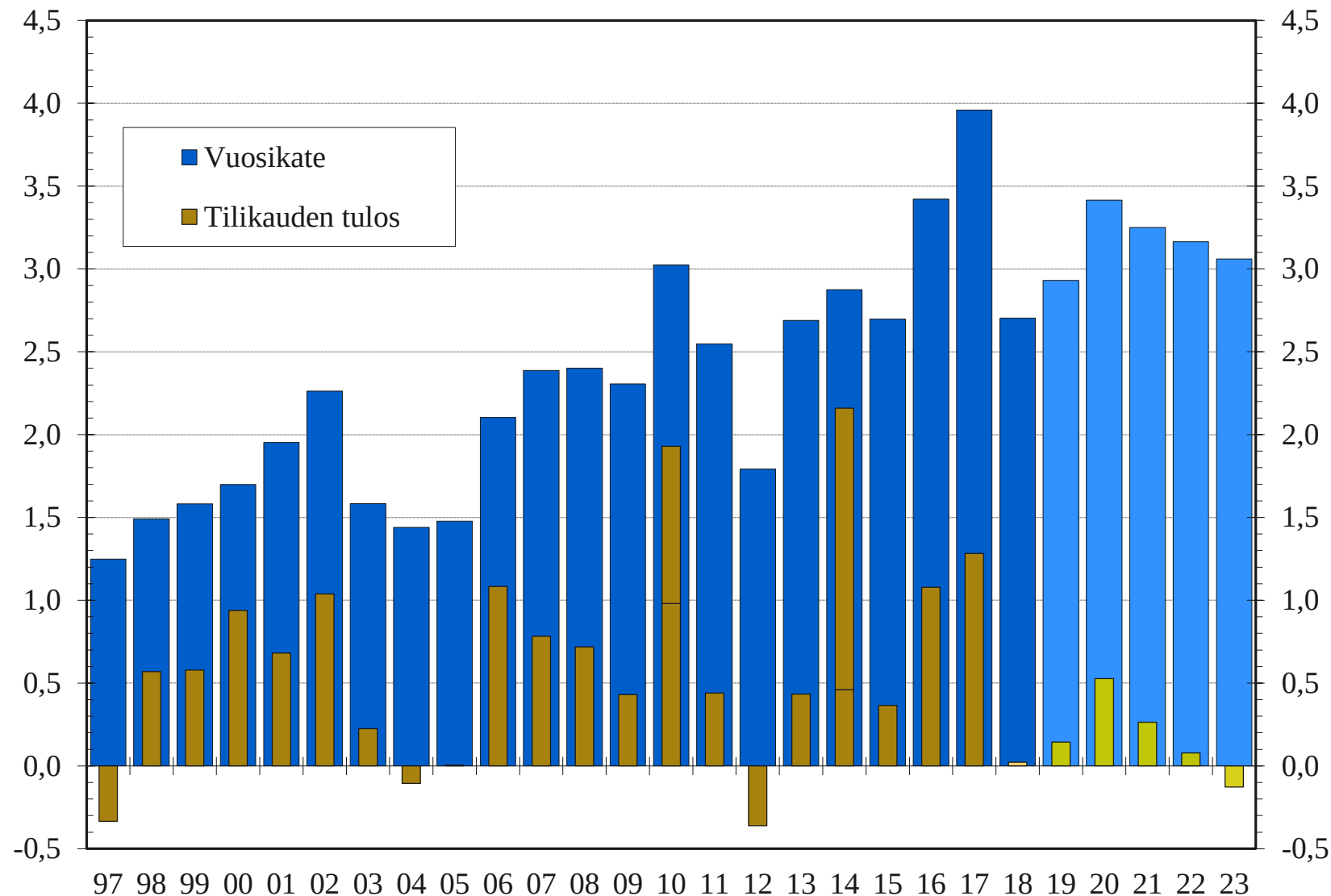
Kuntasektorin vuosikate sekä tilikauden tulos

(painelaskelman mukaan)
mrd.€

Vuonna 2010 tilikauden tulos sisältää HSY:n perustamisesta johtuvaa pääkaupunkiseudun kuntien saamaa kirjanpidollista myyntivoittoa noin 0,95 mrd. euroa.

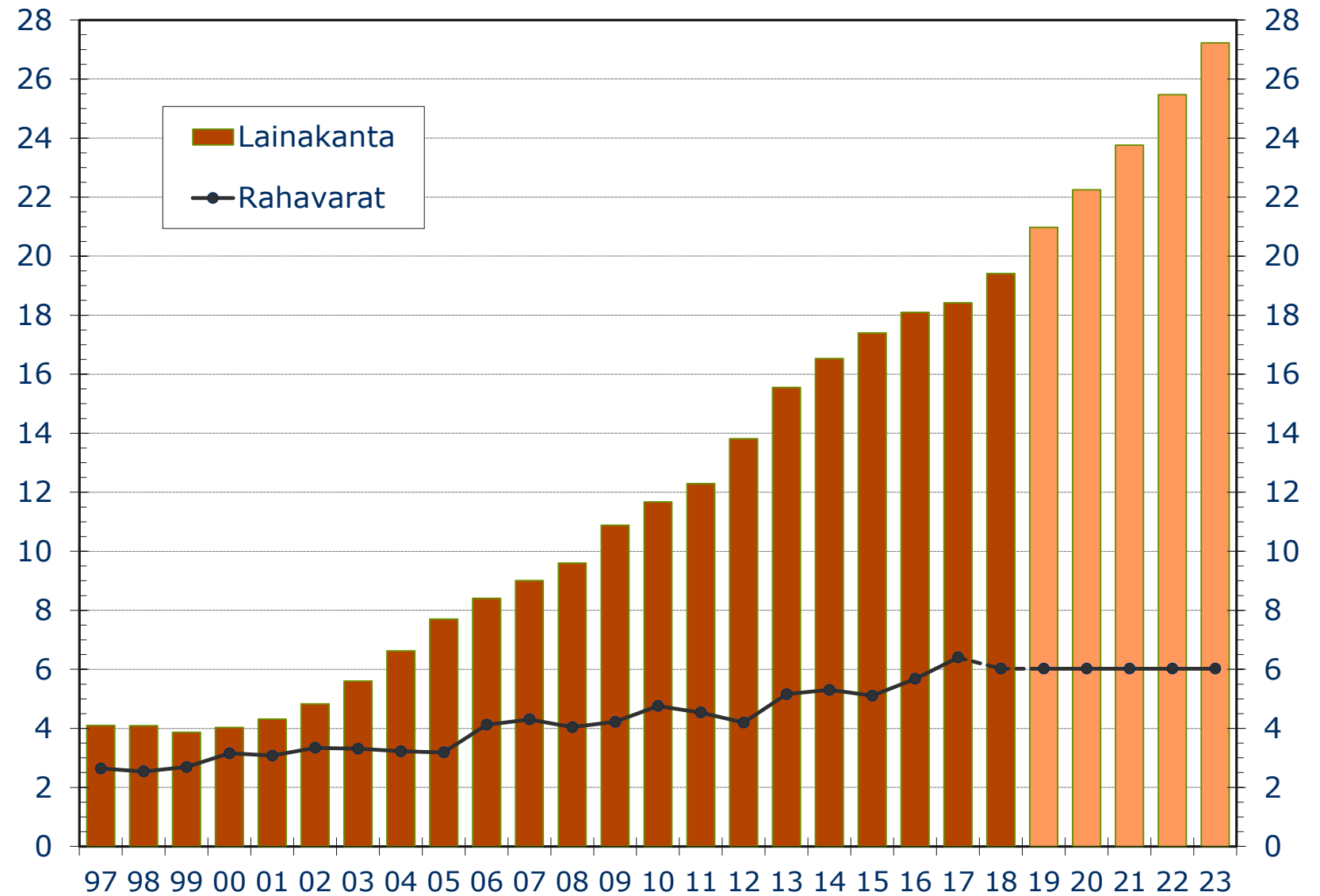
Vuonna 2014 kunnallisten liikelaitosten yhtiöittäminen paransi tilikauden tulosta noin 1,7 mrd. euroa.

Lähde: Vuodet 1991-2018 Tilastokeskus,
Vuosien 2019-2023 arviot VM 4.4.2019

Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta sekä rahavarat

mrd. €
(painelaskelman mukaan)

Lähde: Vuodet 1991-2018 Tilastokeskus,
Vuosien 2019-2023 arviot VM 4.4.2019

Mitä kuntatalousohjelmassa oletetaan koulutuspalveluista?

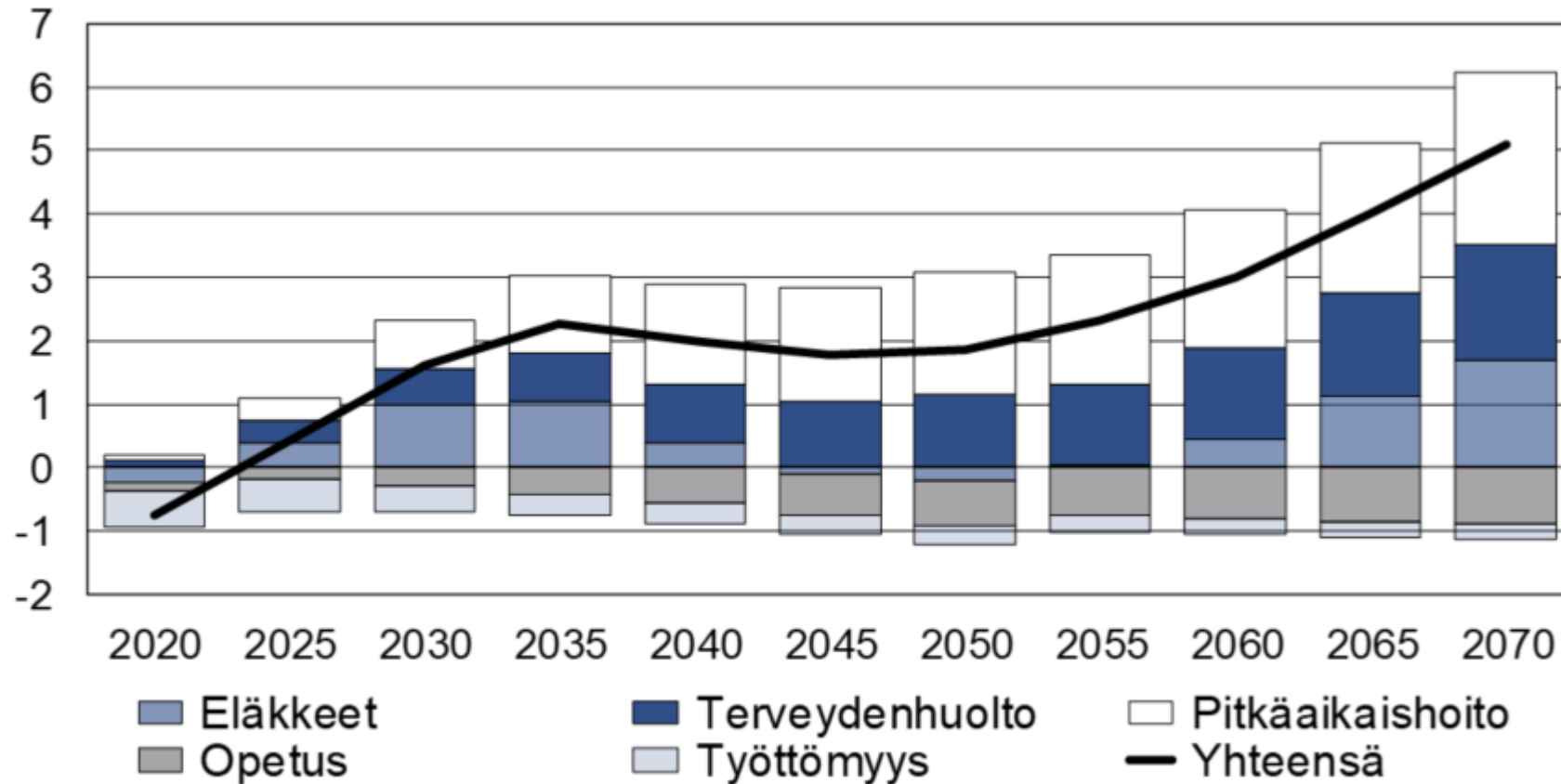
- Kuntien toimintamenot kasvavat keskimäärin 3,3 prosenttia
- Väestön ikääntyminen kasvattaa kuntien **terveyspalveluiden** ja **sosiaalipalveluiden** palvelutarvetta
- Syntyvyyden aleneminen alentaa palvelutarvetta **varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa sekä lukio- ja ammatillisessa** koulutuksessa jo nyt. Perusopetuksessa palvelutarpeen muutos kääntyy negatiiviseksi 2022 lähtien.
- Kehitysarviossa oletetaan laskennallisesti, että koulutuspalveluiden kasvupaineen alenemisesta realisoituu kuntatalouteen säästöjä, kun päiväkotien, koulujen ja varhaiskasvatus- ja opetushenkilökunnan määrää mitoitetaan pienenevien lapsi-ikäluokkien mukaan. Kuluvalle kehyskaudella koulutuksen palvelutarpeen mitoitusta on kuitenkin hieman pehmennetty.

Väestötekijöiden vaikutus peruspalvelujen kysyntään, prosenttia

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2020–2023 keskimäärin
Koulutuspalvelut	-0,1	-0,1	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4	-0,5	-0,4
Lasten päivähoito ja esiopetus	-1,7	-2,3	-3,0	-3,3	-3,2	-2,5	-1,5	-2,7
Perusopetus	1,1	1,0	0,8	0,3	0,2	-0,3	-0,6	-0,1
Lukio ja ammattikoulutus	-0,8	-0,4	-0,1	0,5	0,6	0,8	0,4	0,6
Terveyspalvelut	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	0,8
Erikoissairaanhoito	0,5	0,5	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Perusterveydenhuolto	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
Sosiaalipalvelut	1,9	1,9	2	2,1	2,1	2,2	2,3	2,2
Vanhainkodit	2,2	2,2	2,2	2,4	2,3	2,4	2,4	2,4
Kotipalvelut	1,7	1,7	1,8	1,9	1,9	2,0	2,1	2,0
Palveluasuminen	1,9	1,9	2,0	2,1	2,1	2,2	2,3	2,2
Yllä mainitut peruspalvelut yhteensä	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

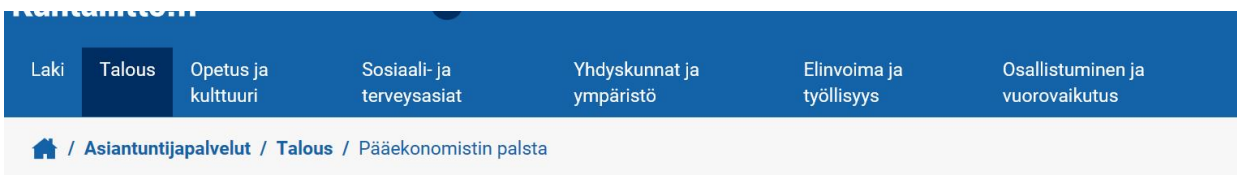
Ikäsidonnaisten menojen muutos Suomen vakausohjelmassa

vuodesta 2018, suhteessa BKT:hen, %

Kuvio on laadittu STM:n kehittämällä SOME-mallilla

Lisätietoa:

På svenska Tulosta

Pääekonomistin palsta

1.2.2019

Tervetuloa Kuntaliiton pääekonomistin Minna Punakallion palstalle! Tällä sivustolla käsittelemme ajankohtaisia talouteen liittyviä asioita. Mukana on myös keskeisiä luentomateriaaleja ja diaesityksiä.

Voit seurata minua Twitterissä [@MinnaPunakallio](#).

Pääekonomistin vinkkilista

Kiitokset mielenkiinnosta!

Lisätietoja

Minna Punakallio

040-7515175

Minna.Punakallio@kuntaliitto.fi

[@MinnaPunakallio](#)

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

